

"El federalisme sols se'l creuen aquí"

Josep-Lluís Carod-Rovira, secretari general d'ERC i diputat al Parlament de Catalunya, explica la nova aposta electoral del partit a tots els Països Catalans i explica les claus que han permès l'acord amb PSC i IC-V per a l'elaboració de llistes conjuntes al Senat.

En les properes eleccions ERC presenta llista a tots els territoris dels Països Catalans, llevat de la Franja. Probablement a la llista del País Valencià, coalitzada amb el Front, altres sectors nacionalistes l'acusaran de dividir forces...

—Lamentablement, no serà fàcil que una opció de valencianisme polític en clau nacional obtingui representació al Congrés de Diputats. Crec que no seria just qüestionar la legitimitat d'una opció nacional i d'esquerres al País Valencià distinta a aquell valencianisme polític que concorre a les eleccions europees amb el centre-dreta de Catalunya. Per tant, qui, del País Valencià estant, faci uns plantejaments nacionals, que en el terreny social no se situïn en el centre-dreta, crec que és legítim que busqui articular una altra opció.

—Amb les dificultats d'obtenir representació, té sentit presentar-se fora de Catalunya?

—El gest d'ERC ha de ser llegit en clau de futur. Han passat 25 anys des de la mort del dictador i ara es planteja un relleu generacional en la direcció política dels Països Catalans, que en certa manera, crec que a les Illes ja ha començat, però que encara no ha arribat ni al País Valencià ni al Principat. Aquest relleu generacional que hem reivindicat en les darreres eleccions al Parlament de Catalunya, també ha de comportar un canvi d'objectius. Els Països Catalans, com deia l'Enric Valor "aquells pobles on parlen la llengua del meu poble", han estat un dels grans llençols perduts en la bugada de la transició. Jubilar la transició vol dir, no només jubilar-ne els protagonistes, sinó també tots els condicionants, totes les defallències i totes les renúncies i les dimissions d'aquests vint-i-cinc anys.

—I després de les eleccions, quin serà el paper d'ERC al País Valencià?

—M'agradaria que després de les eleccions de març, al País Valencià comencéssim un procés de confluència de tota la gent que fa política progressista i en clau realment nacional, per poder presentar d'aquí a quatre anys una oferta político-electoral única. I el BNV n'és un eix fonamental junt amb les altres sigles com Esquerra i País, segments d'Esquerra Unida, el Front, Esquerra Alternativa al País Valencià, la mateixa ERC, sectors que se senten d'alguna manera encara enganxats al PSPV... Això és absolutament imprescindible.

Dit això, no puc deixar d'expressar estupefacció per una situació políticament insòlita, i personalment dolorosa. És el reflex de fins a quin punt aquestes dues darreres dècades no han anat com havien d'haver anat. És bastant incompreensible que, per exemple, en les últimes eleccions europees, el PSM —un partit del qual tinc carnet de militant uns quants anys abans de tenir el d'ERC, on hi tinc molts dels meus amics personals de Mallorca i Menorca— i el BNV anessin junts al Parlament Europeu amb CiU, mentre que el partit del qual, a més de militant, sóc secretari general hi va anar amb Unió Mallorca.

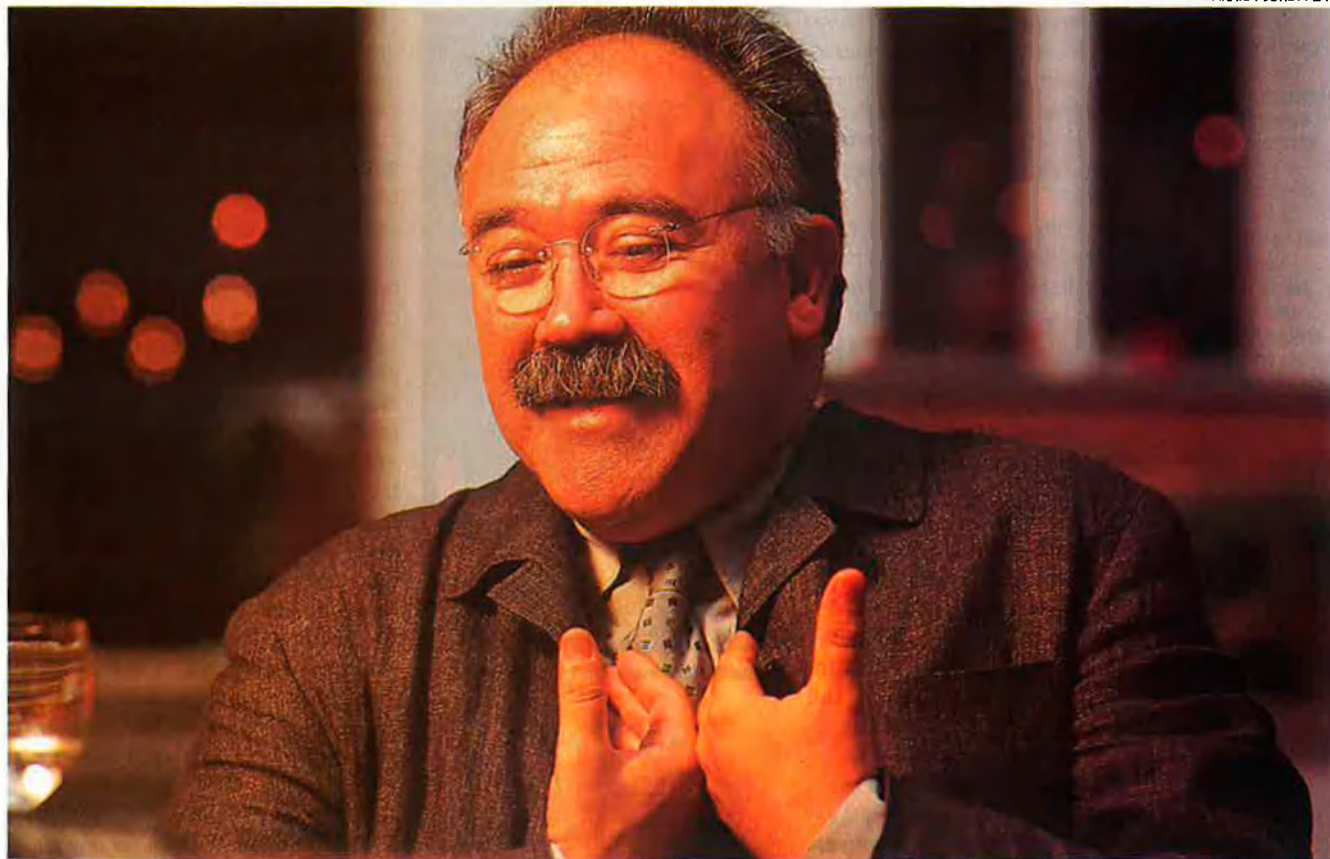
Els propers anys hauran de servir per superar aquesta insensatesa, entre d'altres coses, perquè ni la gent

del PSM, ni la del BNV no són ni adversaris ni enemics, sinó que m'hi sento molt vinculat. Tant ells com ERC hem de ser capaços de corregir errors del passat. I això vol dir que per primera vegada, gràcies al que ha passat a les Illes i a l'Aragó, podem tornar a situar l'espai nacional com una prioritat política.

—I com s'ha d'articular aquesta prioritat pendent de la transició?

"Potser vindrà abans l'estat, els òrgans de decisió, que la nació. Fins ara ho havíem plantejat al revés: tindrem gran consciència nacional i, com a conseqüència d'això arribarà l'estat. Doncs, bé, probablement sigui al revés."

ARXIU / JORDI PLAY

—Les generacions que no hem protagonitzat la transició tenim l'oportunitat de plantejar el tema en clau diferent. Partint de posicions d'una mena de timidesa basada en el no intervencionisme, en això d'"aquest mal no vol soroll" i tot plegat, veiem coses tan increïbles com que en vint anys el govern de Catalunya no hagi signat ni un sol conveni de col·laboració amb el País Valencià o les Illes Balears.

Hem de deixar també enrere els errors del passat i concebre la nació catalana com el que és, una nació interiorment plural. Fins ara, hi ha hagut una concepció centralista, no només catalanocèntrica, sinó Barceloninocèntrica, que ha anat acompanyada d'un menyspreu per a totes les manifestacions de cultura (especialment la popular que no anava més enllà de la sardana), molt vinculada a la profunda ignorància que hi ha a Catalunya de la resta de territoris.

Crec que aquestes noves generacions que comencem a tenir protagonisme en la vida política hem de constatar que l'àrea dels Països Catalans és també una àrea socioeconòmica que, com a tal, configura una realitat en tots els àmbits. Per tant, hem de fer un discurs una mica a l'inrevés. És a dir, no hem de donar res per suposat, sinó que existeix una realitat i que aquí hi ha coses que la configuren, com una mateixa cultura econòmica, basada en el dinamisme civil, en la cultura emprenedora, amb una xarxa de petita i mitjana empresa, amb el que és el turisme, amb aquesta mena de neguit d'exportació, de viatjar...

Potser, quan hàgim adoptat mesures sobre aquest àmbit, vindrà abans l'estat, els òrgans de decisió, que

la nació. Fins ara ho havíem plantejat al revés: tindrem gran consciència nacional i, com a conseqüència d'això arribarà l'estat. Doncs, bé, probablement sigui al revés.

—*En el seu discurs parla de jubilar la transició. És fer la ruptura que no es va fer, és una revenja?*

—No, cada cosa té el seu moment. Hem de reconèixer que mentre els bascos van fer bé la transició, nosaltres no. Al nostre país en la transició ens van fer molts gols. Primer de tot, qui va negociar per part espanyola eren professionals de l'estat i de l'administració (ministres o ex-ministres). Eren gent carregada de punyeteria i d'experiència d'estat. Els nostres anaven carregats de democràcia i de bona fe, però sense experiència —per això eren antifranquistes. A la transició, vam renunciar, no només als dos temes fonamentals per una autonomia política de veritat, com el finançament adequat i la seguretat pública, sinó que també vam renunciar a articular la nostra realitat nacional. Queda clar que la Constitució espanyola és antidemocràtica perquè impedeix la possibilitat de federació de comunitats autònomes. I aquest és un article, el 154, que està pensat en contra dels Països Catalans. La qüestió més lamentable és que els partits democràtics del moment s'hi avinguessin. En ERC ja hem començat a establir contactes amb entitats, institucions i organismes diversos perquè passades aquestes eleccions s'iniciï una campanya d'àmbit nacional per la supressió d'aquest article de la Constitució. Serà un bon moment per veure si els federalistes respecten la voluntat federalista de la societat dels Països Catalans.

"És bastant incompreensible que en les últimes eleccions europees, el PSM i el BNV anessin junts al Parlament Europeu amb CiU, mentre que el partit del qual, a més de militant, sóc secretari general anéssim amb Unió Mallorquina. (...) Tant ells com ERC hem de ser capaços de corregir errors del passat."

"El nostre objectiu continua sent una nació catalana"

"Que ningú confii que pel fet que ERC participi en una coalició amb els socialistes –i m'agrada dir-ho també a l'inrevés, pel fet que els socialistes participin en una coalició amb ERC, és a dir els independentistes– impliqui que hàgim signat un xec en blanc als socialistes per votar el senyor Almunia. De cap manera."

—Imaginant-nos aquesta nova transició, amb un estat plurinacional on són respectats els drets de Catalunya, el País Valencià i les Illes a relacionar-se de la manera que desitgin, té sentit ser independentista?

—A l'únic lloc de l'estat espanyol on hi ha gent que es creu el discurs federalista és aquí. No conec cap partit polític espanyol que defensi un projecte de federació amb Catalunya, País Valencià i les Illes Balears. No s'ha plantejat mai. L'última oportunitat perduda per articular un estat espanyol realment federal i, per tant, plural va ser als anys 30. A l'estat espanyol actual, les posicions federalistes són una visió de passat. En el federalisme espanyol hi hauria ara qui voldria convertir les 17 comunitats autònomes en 17 estats federats, i això seria el mateix. És un projecte que fa tard. L'actualització del federalisme s'ha de fer en clau europea. Nosaltres defensem un país, una nació catalana que estableixi vincles federatius amb els altres pobles de la UE, disposant dels instruments d'estat que es determinin en cada moment.

—La idea de transformar progressivament l'estat en un de plurinacional, etc., no s'assembla a l'estratègia del nacionalisme majoritari català (encapçalat per CiU, però amb tradicions com la Lliga...) de canviar Espanya, modernitzar-la, etc?

—Crec que no. El projecte de la dreta catalana ha estat sempre el de voler influir a Espanya. I a canvi d'això obtenir beneficis de grup, de lobby, econòmics, de col·locar determinades persones. No ha tractat d'aconseguir augmentar la capacitat de decisió política i econòmica de Catalunya, de crear empreses i estructures públiques, tipus Euskaltel, com han fet els bascos. Aquest n'és un bon exemple. Mentre els bascos han creat una empresa, com Euskaltel, CiU ha col·locat un amic de la casa al consell d'administració de Telefònica.

Hi ha una altra diferència. Per nosaltres l'objectiu continua sent una nació catalana tan independent com sigui possible en el marc de la UE. Però això és un procés que no arribarà mai de cop. Per tant, tot el que sigui fer anar l'estat espanyol cap a una línia que s'acosti als nostres objectius finals serà un pas endavant.

ARXIU / JORDI PLAY

"Amb l'acord [les llistes al Senat del PSC, ERC i IC], entre federalistes i independentistes aconseguim que, després de molts anys, els senadors del PSC no siguin al mateix grup del PSOE, sinó que comparteixin grup amb els independentistes catalans."

Per tant, que ningú confii que pel fet que ERC participi en una coalició amb els socialistes –i m'agrada dir-ho també a l'inrevés, pel fet que els socialistes participin en una coalició amb ERC, és a dir els independentistes– impliqui que hàgim signat un xec en blanc als socialistes per votar el senyor Almunia. De cap manera. Es pot donar el cas que anem amb els socialistes, però en canvi, en el vot d'investidura, si és pel senyor Almunia, probablement hi votem en contra. Només podrem participar en una operació d'aquestes si es tracta d'un canvi històric, on els partits de les distintes comunitats nacionals es posen d'acord amb els partits estatals de perfil progressista per fer evolucionar la idea d'Espanya rànica i uniformista en una línia d'estat plurinacional.

—Hi ha la Declaració de Barcelona, ara els Acords d'Iruña, entre ERC i EA. És una mena de "contra-Declaració" o és realment un pas més en les relacions amb Eusko Alkartasuna?

—L'acord d'Iruña o *Irunako Akordeoak*, d'entrada, no pot ser una anti-declaració, perquè és un acord. Justament, la virtut que té és que, amb aquest document passem de la declaració al pacte, del discurs a l'acord, de la consideració filosòfica o moral, al compromís concret.

La Declaració de Barcelona se situa a un altre nivell. Crec que a Espanya l'han considerat més important del que en realitat diu el seu contingut. Nosaltres no tenim discrepàncies essencials amb el contingut de la Declaració. El que passa és que a l'hora de la veritat s'ha convertit en un brindis al sol, no ha tingut conseqüències pràctiques. Quin crèdit pot tenir una Declaració que permet que un dels signants pugui donar suport a un govern del PP, quan un altre dels signants és l'alternativa al PP en el seu propi país? No és ni una anti-declaració de Barcelona, ni és incompatible

amb ella. És que no és una declaració, és un acord d'actuació sobre uns principis bàsics.

—Primer hi va haver l'abstenció en el debat d'investidura de Pujol, ara l'acord del Senat amb el PSC. No s'assembla a l'estratègia que CiU ha seguit a Madrid amb PP i PSOE?

—No deixa de ser curiós que quan ara fa quatre anys el PSC es va abstenir [en el debat d'investidura de Pujol], es considerés una abstenció d'esquerres, no criticable per ningú. Ara, quan ERC no vota sí, com volia

ARXIU / JORDI PLAY

Pujol, ni vota no, com volia Maragall, i s'absté a canvi de dotze contrapartides de caràcter social, aquesta és una abstenció sota sospita. És un component cínic de la tendència que s'ha anat imposant en els darrers vint anys de "o ets convergent, o socialista". I els que no volem caure en el parany de ser o bé catalanistes, o bé d'esquerres, sinó que volem ser totes dues coses, amb la nostra abstenció hem aconseguit fer visible l'existència d'un tercer espai polític que no és ni el de Convergència, ni el del PSC.

—*Quines són les claus que fan que ERC accepti un acord amb el PSC, tradicionalment criticat per la seva dependència al PSOE?*

—D'entrada, per una qüestió de sentit comú. Al Senat s'hi concorre a través del sistema majoritari. Això fa que al Principat només aconsegueixin representació CiU i PSC. Per tant al Senat hi has d'anar en coalició amb algú i per anar-hi has de compartir uns mínims bàsics amb aquest altre. ERC al llarg de la seva història, en aquest període, ha concorregut en tres eleccions distintes al Senat en coalició. Les dues primeres vegades amb el PSC i la tercera amb Convergència.

També entenem que fem un gran servei al país, fent que a Catalunya, com a Espanya, tingui dos grups parlamentaris propis. L'un que representi la Catalunya que va del centre cap a la dreta, CiU, i un altre que representi la que va del centre cap a l'esquerra, socialistes, Esquerra i Iniciativa.

A ningú no se li pot escapar que ha estat gràcies a Esquerra que es pot parlar de candidatura d'unitat. Sense Esquerra no tindria sentit, ni crèdit. I aquest és un acord entre les esquerres de Catalunya, entre federalistes i independentistes. Amb aquest pacte, nosaltres aconseguim que després de molts anys, els senadors catalans socialistes no siguin al mateix grup del PSOE, sinó que comparteixin grup amb els independentistes catalans. Això té una importància extraordinària. A més a més, aconseguim també un compromís de programa, en què el partit Socialista es compromet a defensar una reforma de Senat, que ha de comportar una reforma de la Constitució per adequar el Senat a la realitat plurinacional de l'estat, amb el respecte i ús regular del plurilingüisme a l'estat espanyol. Per exemple, en el programa comú, hem pactat potenciar els convenis de col·laboració amb d'altres comunitats autònomes amb qui compartim llengua, cultura i història... Bé, crec que qualsevol català i, més encara, qualsevol nacionalista català hauria d'aplaudir que finalment Catalunya tingui dos grups parlamentaris al Senat i que els senadors socialistes catalans no estiguin al grup del PSOE.

—*Què pot fer un elector d'Esquerra en la llista de Barcelona al Senat, on els tres noms han estat designats pels socialistes, tal com determina l'acord?*

—És un acord que afecta totes les circumscripcions del Principat, i en conseqüència afecta també Barcelona. I el més sensat fóra que la llista final incorporés, si més no, un nom amb el qual els independentistes de la circumscripció de Barcelona (que són moltes desenes de milers que voten ERC) s'hi poguessin sentir còmodes. I no parlo d'una persona d'ERC. Tant dins del

PSC, com properes a aquesta formació, com persones a mig camí del Partit Socialista i Esquerra, i també amb una picada d'ullet cap al món convergent més progressista i sobiranista, de noms no en falten, és una qüestió de voluntat política.

—*Pot prefigurar d'altres acords de futur?*

—És un acord només per anar al Senat, per a reformar una de les grans institucions democràtiques de l'estat espanyol que no ha servit per a res. Naturalment que totes les experiències positives i negatives que puguin despendre's d'aquest pacte tindran conseqüències de retruc...

—*Va anar a veure en Lluís Maria Xirinacs... Creu que és una mena de veu de la consciència de la classe política a Catalunya?*

—No, jo no. Entre altres coses perquè el que li vaig portar va ser un llibre, el tercer volum de la seva sèrie *La traïció dels líders*, que a la pàgina 18 ja parla bé de la meua dona i de mi. Per tant, jo no em sento pas dolent. La plantada de Xirinacs és un gest que ara és possible justament perquè estem començant una etapa nova, i perquè en certa manera és un símptoma dels processos de canvis polítics que ja s'estan produint a la societat catalana. Tots sabem que som a la fi d'un període, que no vol dir només la fi del pujolisme. La fi del pujolisme no és el fet que una persona s'aparti d'estar al primer lloc de la política, sinó que és la fi d'una època. És a dir, estem acabant la transició. I això vol dir que hi ha d'haver gent que no es conformi amb els condicionants i les hipoteques de la transició sinó que miri més enllà. Jo crec que el gest d'en Xirinacs és net, transparent, clar, que ajuda a començar a caminar cap a aquesta segona etapa, d'una manera senzilla que tothom entén.

Jordi Fortuny / Enric Rimbau

"El discurs federalista a l'estat espanyol, a l'únic lloc on hi ha gent que se'l creu és aquí. No hi ha ningú més que se'l cregui. No coneix cap partit polític espanyol que defensi un projecte de federació amb Catalunya, País Valencià i les Illes Balears."